

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főtér 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmennetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos pótisor térfogata 5 kr.

Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezelszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A veres kereszt.

Futó örömet se engedjen meg magának az olvasó; czimünk a homlokon korántsem azt jelenti, hogy az a gyakori kérdés tárgyát tevő egyesület már megalakult. Nem. Megalakulását nem mondhatjuk ki, pedig vajmi örömebb irnánk róla, mint arról, hogy az orosz rendőrség mily lázas hévvel fogott a nihilisták összefogdosásához, vagy hogy mit csinálnak Tuniszban s mily merész daczczal, megakadályozhatatlan szenvedéllyel fordul a kelta fanatizmus Anglia ellen stb. stb.

Ép azért, mert a „veres-kereszt” napirenden van — kötelemünknek éreznük, ha nem először is: róla beszélni, eleget akarván egyuttal tenni a közvélemény óhajának.

A közönség nagy része tájékozatlan a veres kereszt egyletek iránt, a kisebb rész pedig nálunk közönyövel nézi azokat más helyeken való szervezését, s nem igen törődik annak a tűzhelyen eszközölendő létesítésével. Sokan pedig össze-tesztik a számos városban működő, ugynevezett „segélyző nőegyletek”-kel, melyek nagy eredményt mutathatnak fel, s mindenkinek elismerését kiérdemelhették, de a veres kereszt azokkal nem parallel működő; a segélyezés eszméjét magában rejtő szintén, de fokozottabb mérvben.

Székhelyünkön is van egy nőegylet, mely kebelébe sokakat felvett, alapítókéje elegendő, sőt működési körét tekintve, nagy is, — tagjai azonban nincsenek elegendő, s a közönség és sajtó alig tud valamit létezéséről, nem azért, mintha a minden nemes iránt buzgó nőtagok tevékenységét kellőleg nem

akarná méltányolni, de azért, mert a segélyezés oly szűk körű, hogy egy teljes eszmét nem tölthet be; hatáskörébe nem vehet fel igen sokat, és végre, mert nincs is szüksége, nagy tényezők közvetlen támogatására, így tehát a „közvélemény” csekélyke valamit tudhat és beszélhet róla.

Másképp vagyunk a „veres kereszt egylet”-tel, mely magasztos és nagy feladatot teljesíteni van hivatva békében és háboruban, csend és zaj idejében. E fajta egylet — országos missiót végez, nagy támogatásra, hathatós tényezők pártfogására szorul. A humanitás gyakorlatát kívánja béke idején, a nyomor, betegség által kinzottak, a járványok által megszorított szerencsétlenek, árvák, özvegyek, — hirtelen csapások: árvíz, tűzvész által koldusbotra jutottak tőle várnak pillanatnyi és azután huzamosabb segélyt. De ez egyoldalú (bár áldást és hasznot adó) működés nem elég. A „veres-kereszt”-nek feladata van háboru idején is; a nyilvános betegápolás, a megsebesült vagy megbetegült harcászok kellő segélyezése, a közegészségügy fejlesztése stb.

Csak e jelölt (alkalom adtával kiegészítésre váró) alapon állva kívánhatjuk mi is itt a veres keresztet; ez alapon szervezheti igazán az egészségügyi szolgálatot háboru idején s várhatunk működésétől áldást békében. De mennyire igazolják ezek egyszersmind azt is, hogy e nagy célra alkalmas egylet a lelkes kezdeményezőkön kívül sokak öntudatos támogatását kívánja megynkben, városukban egyaránt, — nagyon igaza van tehát ezen ügy egyik buzgó előharcosának, hogy a veres kereszt a támogatást megkívánja

a nagy birtokostól kezdve a telkes gazdáig, a nagyiparos, nagykereskedő és gyárostól a kisiparos és kiskereskedőig, a nagytőketulajdonostól a szellemi tőkeből élő egyénekig a társadalom minden tagját és támogatói közé sorozza a különféle egyleteket s mindezeket oly mérvben, amennyire vagyoni erejük terjed; mert hiszen kétségbe nem vonható tény, hogy a telkes gazda, a kisiparos és kiskereskedő közelállóinak megmentésére a számítás szerinti egy frt tagsági díjat épp oly könnyen nélkülözheti, a mint megadhatja a jobbmodu egyén az egyszer mindenkorra megállapított (tegyük föl: 20 frtnyi) alapítványi összeget; valamint kétségtelen az is, hogy a nagyvagyonu egyéntől a könyörületesség nagyobb adományt kér, melynek szám-szerű összegét kiki saját körülményei számbavétele és az emberbaráti ügy méltatása szerint állapítja meg.

A magyar korona országainak veres kereszt egyleteihez való csatlakozását mondja ki ma már mindenik, egy nem-sokára megtartandó országos közgyűlésen, nálunk ébreszteni kell a humanitás eszméjét; vajha csakugyan felébrésztetnék s tények által beigazolvva az ige testté válnék! *)

A megyei közgyűlés.

Az ápril hó 25-én főispán ur elnökele alatt Pelsőczön megtartott tavaszi közgyűlés lefolyásáról a következőket adjuk:

*) Tudomásunk szerint a „veres-kereszt egylet” alapítókéje már most 600 frtra gyűlt össze. Előzetes hírek után az egylet május hóban megtartja alakuló gyűlését. Szerk.

épen nagyon sokszor, hanem igen gyakran lépett fel barátai, czimborái körében azon indítvánnyal, hogy: „Fiuk, csináljunk egy kis jó napot!” A mely indítvány mindig azon eredménnyel végződött, hogy másnap Buslaky Andor ur csak az ebéd óráiban jelent meg Buslaky Andorné ő nagysága előtt, álmódván addig igen pompás és vig dolgokat!

— Uram!

— Asszonyom!

E nem épen enyelgő megszólítások — talán mondanunk is fölösleges — Buslaky Andorné ő nagysága és Buslaky Andor ur ajkáról hangzottak el.

Buslaky Andorné ő nagysága ezután nem valami kedves, de nem is valami szeretetre méltó, sőt ellenkezőleg igen is szigorú arckifejezéssel tekint Buslaky Andor urra, valószínűleg azt akarván kérdezni Buslaky Andor urtól, hogy mi jogon mer vele feleselni, neki ellene mondani?

Buslaky Andor ur mindazonáltal legkevésbé sem jó zavarba, sőt szeméit sem süti le, mint a hogy azt Buslaky Andorné ő nagysága látszólag mulhatatlanul megkívánja, hanem hanyagul dől egy pamlagra, s zavarhatatlan nyugalommal gyujt egy szivarra s ezután a legújabb hírlapot kezébe véve — mitsem törődve Buslaky Andorné ő nagysága zivatart jósló tekintetével — feszült figyelemmel olvasni kezd.

Buslaky Andorné ő nagysága mindezt látva, kimondhatatlan izgalommal, nem akarjuk mondani hogy dühvel, néhány lépéssel közelebb megy Buslaky Andor ur felé.

— Hogyan, uram és ön nyugodtan ké-

A nagyroczei járásban lemondás által megüresült segédszolgabírói állásra az eddigi helyettes segédszabíró Kuna Aurél neveztetett ki.

A számvizsgáló bizottságnak a megyei pénztárak mult évi állapotának megvizsgálásáról szóló jelentése *) örömmel fogadtatott a közgyűlés által, mert a tiszta kezelés, lelkiismeretes számvitel, páratlan pontosságról tettek bizonyosságot a számadási lajstromok, fényesen igazolva, hogy megyénknek vagyoni jóléte biztos kezekben, biztos alapokon nyugszik.

Érdekes tárgyát képezte a sorrendnek Somogy vármegyének az iránti átirata, hogy a kereskedelmi és üzleti könyvek csak az esetben birhatnak a törvény előtt bizonyító erővel, ha azok magyar nyelven vezetettek, valamint a nem magyar nyelven szerkesztett okiratok, tkvi bejegyzések alapjául az esetben szolgálhatnak, ha azok hiteles másolata mellékeltek.

Somogy vármegyének a hazai nyelv használatának minden irányban biztosítását célzó átirata egész terjedelmében pártoltatván, a közgyűlés annak felterjesztését illetve a szükséges törvények mielőbbi életbeléptetése végett az országgyűlés elé küldeni egyhangulag elhatározta.

Felső-Balagon felállíttatni kért győz-sztár iránti folyamodvány a nméltóságú m. kir. belügyminiszterhez pártolólág felterjesztését mondta ki a gyűlés. Tekintettel a balogvölgyi viszonyokra, a nagy távolságra, a kérelemben hangsúlyozott megokolásokra: hisszük, hogy ez ügy a köznép javára érdemelesen lesz elintézve.

*) Részletesebben a jövő számban. Szerk.

T Á R C Z A.

Házad, házunk, házam.

Ragozás a házaseletről.

— Irta: **Fai Andor.** —

(Vége.)

De bármily boldogok is legyünk, az idő kérelhetlenül és csak alig pillantva reánk, suhan el felettünk.

A legutóbb leírt jelenet óta három teljes hónap mult el.

Örök élet ha szenvedünk, s csak egy pillanat ha boldogok vagyunk.

Buslaky Andor ur végre igen nyárspolgáriásnak találta azt a folytonos otthonlételt.

Gyakran unatkozik s igen sokszor ásit.

Visszagondol zajos ifjuságára, azon jó napokra, mikor még nőtlen volt, mikor még nem volt felesége, de a mikor még övé volt az egész világ.

Hanem a mi egyszer elmúlt, az soha többé vissza nem jó.

Eh, miért ne!

Végre is barátaimat nem lehet egészen elhanyagolnom.

Felkeresi barátait, czimboráit s elbeszéli nekik boldogságát.

Azok figyelemmel hallgatják, mint olyat, a ki egyenesen az égből jött.

— Barátim, nem tudjátok ti mi az!

Nem tudjátok mi az egy nővel birni, a kit egészen magáénak, sajátjának mondhat az ember; a ki szeretettel s gyöngédséggel lesi el az ember minden gondolatát. Titeket kedves barátim, a kik nem birtok ily nővel, kik

mindnyájan még nőtlenek vagytok, kik fogalmával sem birtok a valódi boldogságnak, igen-igen sajnállak.

Es Buslaky Andor ur végtelen szájalommal barátaira tekintve, indítványozza:

— Fiuk, csináljunk egy jó napot!

— De hát akkor minek jöttél közénk?...

kérdi az egyik a czimborák közül, midőn álmélkodásból kisse magához tért.

Mindamellett talán mondanunk is felesleges, hogy az indítvány egyhangulag elfogadtatott.

Másnap Buslaky Andor ur 9 órakor reggel még javában aludt.

A czimborák, a barátok, szóval a meglehetősen zajjal töltött éj Buslaky Andor urra azon különös hatást gyakorolták, hogy a reggelire a szokott időben nem jelent meg.

Buslaky Andorné ő nagysága már harmadszor küldte be az inast Buslaky Andor urhoz, hogy jelentse, miszerint a reggeli kész.

Az inas mindannyiszor azt jelenté Buslaky Andorné ő nagyságának, hogy Buslaky Andor ur egyáltalában még nem gondol a reggelire, mivel Buslaky Andor ur még igen jóízűen alszik.

Buslaky Andorné ő nagysága erre igen nyugtalanul s meglehetősen hevesen fel s alá kezd járni a szobában.

Gyakran meg-megáll járkálása közben s igen sokszor tekint az ajtóra, várván, hogy mikor nyílik az meg, s mikor lép be Buslaky Andor ur!...

— — — — —

Minthogy az életből beszélünk el egy kis darabot, a történetlenség kedvéért azt is ki kell jelentenünk, hogy Buslaky Andor ur nem

pes hírlapot olvasni akkor, a midőn én az irányomban tanúsított szívtelen közönye miatt szemrehányásokat teszek? A midőn szemrehányásokat teszek önnek és nehezebbek azért, hogy ön kezd mind jobban és jobban elhanyagolni, s hogy idejének legnagyobb részét a házán kívül tölti el? Oh uram — folytatja tovább Buslaky Andorné ő nagysága, most már csaknem zokogva, és itt valóban magunk is alig tarthatjuk vissza könnyeinket, vallja be, hogy rosszul érzi magát körömben s azért távozik minduntalan hazulról, vallja be végre, hogy . . . hogy . . .

Ez utolsó szavaknál Buslaky Andorné ő nagysága a kimondhatatlan fájdalomtól némán egy nagy karosszékre hanyatlik.

Megvalljuk őszintén, hogy Buslaky Andorné ő nagysága helyzetében aligha birtok volna mi is folytatni tovább panaszainkat.

Buslaky Andor ur a Buslaky Andorné ő nagyságának igazán plasztikai ledőlése s a karszék által okozott zajra egy pillanatra tekint s látván Buslaky Andorné ő nagysága valóban szánandó állapotát a legnagyobb figyelem és advariassággal hirtelen a esengetyűhöz kap, azt erősen megrázza, mire a belépő szobaleányok azt parancsolja, hogy friss vizet hozzon s öntözze meg vele urnójét.

Mindenesetre eleget tévén eképen emberi kötelességének s kifogástalan udvariasságának, nyugodtan folytatja tovább az olvasást ott, hol elhagyta, legkevésbé sem törődve többé a történetekkel.

Hogy bevárt-e Buslaky Andorné ő nagysága a szobaleányunk kiadott parancs teljesítését, vagy hogy miképen tért magához valószínűleg súlyos ájulásából, ezt itt nem mond-

A beszállásolásból keletkező terhek arányosabb megosztása céljából kiveendő megyei pótadó kezelésére vonatkozó szabályrendelet a közgyűlés által elfogadott s a régi pótadónak 2500 forintban leendő megállapítása kimondatott.

Ó királyi fensége, Rudolf trónörökös egybekelésének örömnépélye alkalmából megyei törvényhatóságunk magától nagyobb küldöttség által ohajtva képviseltetni, megválasztotta az ünnepélyre menendő deputatio tagjait, kiknek nevei a következők: Főispán ő méltóság a elnökölése és vezetése alatt Szontagh Bertalan alispán, gr. Andrássy Manó, gr. Serényi László, gr. Forgách Gyula, br. Nyáry Sándor, Erőssy Lajos, Gömöry János, Szontagh Pál, Csider Károly, Jankó Miklós, Szeniványi Árpád, Szakall Antal, Hevessy Benedek, Ragályi Gyula, Radvánszky Károly, Szentmiklóssy Aladár, Fáy Barnabás, Farkas Ábrahám, Fáy Viktor, Hámos László, Hegyessy Sándor, Molnár József, Schlosser Albert, Bornemissza László, Hevessy Bertalan, Mesko Sámuel, Czékus István, Hoffman Vendel, Szentpétery Sámuel, Szabó György, Stymmel Soma.

Állítsunk uszodát!

Egy szomszédvárosi ismerősem — egyről másról beszélgetve — erősen a szememre lobbantotta, hogy a messze vidéken híres és nevezetes (földrajz nélkül elszámolta hírségeit és nevezetességeit) Rimaszombatot egy közönséges város primitív igényeinek megfelelő uszó helylyel sem bír, és nem akad egy „befolyásos” egyén, aki közegészségi és környelmi tekintetknél fogva annak eszméjét megpendítené s erősen mozgatóná a többieket.

Ez ismerősem, ha a hírségeket és nevezetességeket illetőleg viszonyaink ismeretét árulta is el, de az uszoda kérdéséhez érintett megjegyzése teljesen valótlan, mert itt majdnem mindnyájan tudjuk, hogy régen vajudik nálunk ez az ügy, közegészségi szempontból kiindulva: doktor urak ajánlották az elkerülhetlenül szükséges uszoda felállítását, — a kényelem, nyári hőség stb. — szem előtt tartásával pedig tekintélyes férfiak buzogtak mellette már akkor, mikor a „Széchenyi kert”-ben felépítették a lövő helyiséget. Hogy mindezt ideig nem sikerült a terv, a jó szándék kivitele, annak ezer és egy oka van, — ez az egy ok pedig nem más, mint, hogy néhány ha akarta is — a többi agyonlőte, — akarom mondani: agyonhallgatta, teljesen ignorálta nem az eszmét, de az azt pengető személyeket (qui pro quo...) azt híven, hogy az uszoda csak egyesek érdeke, egyes személyek kényelmére való.

Hígyjék el uraim nem úgy van.

A tapasztalást hívom fel tanumul, hogy nálunk, mindnyájunknak szüksége van (ha nem is lakunk a forró égöv alatt) egy kis usztatóra, akarom mondani hideg víz-kurára, nem azért, mert talán afrikai(?) napfény heve által megbarbitott arcunk szükségét érezné

a megfehéítésnek, de azért, mert van olyan Rima-folyónk, melynek vizében ifjaink és leányainknak tanácsos volna phisikai szempontból az uszási testedző sportot gyakorolniok, de azért is, hogy megszűnjék végre valahára a panasza, hogy nálunk nyáron át fürödni nem lehet a korosabbak és műveltebb osztálybelieknek, ha csak nem akarják a szemérmét és illemtől lábál tiporni s nyíltan, mindenki szemé láttára élvezni a hűsítőt. Végre azért is van szükségünk az uszodára, mert Rimaszombatnak csak előre kell haladnia, ha pedig azzal se bír, a mivel a legkisebb város is disceszkiz, bizony akkor csak hátrafelé mehetünk.

Azután meg mibe kerülne egy hitvány fabódénak két külön kabinnal való felállítás, a szükségelt mennyiségű viznek elrekesztése és az elzáró deszkák négy oldalon alkalmazása? Ha, mint egy izben tervezve volt: a városi fürdőnél állíttatnék fel az uszoda: a bérletől csekélyke díjért ki-ki megkaphatná a mosdó utánra való törölt stb. melyeket ugyan a fürödni akaró személy magával is vihet. . .

Meg lehetne határozni, mint más helyeken, hogy a nap bizonyos óráiban a nők, azután a férfiak, gyermekek tűrődhetnek. Egy felvigyázó alkalmazása, a helyiség tisztán tartására, a kellő mennyiségű víz elzárására stb. . . szükségképes tényező.

Mindez kivihető, csekély pénzüsszeg segítségével.

A tervet azonban úgy is kivihetjük, ha csakis tagok használatára boesátjuk az uszodát.

Aki élvezni akarja, sietni fog tagja lenni, panasza nem lehetnek indokolva, mert mindenkinek jogában, módjában állandó beiratkozni.

Erre nézve ki kell boesátítani egy aláírási ívet, a jelentkezők illetve aláírók száma szerint összezhívni az alakuló gyűlést. Tegyük fel 100 aláíró, ezek közt 20 alapító tagot, akik csak 10 forinttal lépnek a sorba — ez maga 200 forint. — Már most okvetlen létesül egy szervező bizottság, ez többek közt ajánlani fogja: 1) Az uszoda (állandó legylen) felállítására hirdetessék pályázat; t. i. az ácsok és kőművesek közül (ha ugyanis maradandóbb helyet akarunk) melyik vállalja el olcsóbban. 2) A beiratási díj legyen egyszer mindenkorra 2 forint; a tagsági díj 1 forint. 3) Nők is vétesenek fel a tagok közé és azok számára külön szoba (azért beszéltem kabinokról) alkalmaztassék, hogy mind a férfiak, mind a nők a nap bizonyos szakában fürdöthessenek. Ha a legkisebb kalkulussal szerint összegyűlendő — 500 forinttal nem lehet nálunk ezt a tervet kipraktantani burkából, akkor csakugyan beteljesl rajtunk az a közmondás, hogy „nem akarásnak nyögés a vége” s akkor még egyszer elmondhatja egyik celebritásunk egy, a város hiányait és hibáit felsoroló „szomszédbeli”-nek, (ki éppen szerkesztő volt) hogy „uramócsám csak ne látogasson el Batyiba igen gyakran!”

—i.—la.

Látóképességünk érdeke.

(Vége.)

Könnyen átlátható ezekből, hogy éppen azért, mert a szemekre a műveltség mai stadiumán oly nagy feladat jutott, azoknak óvása, mérsékelt okzerű foglalkoztatása is igen közel esik, úgy hogy mondhatni már a zsenge kortól kezdve kiváló figyelem tárgyát kell hogy képezze.

Különösen sokat kell várnunk az iskoláknak közegészségi tekintetben ideálisan czél-

szerű berendezésétől. Okvetlenül szükségesnek látszik minden ujonnan építendő iskola tervének — közegészségi szempontból való megbiráltatása. Mert a lakások, de még inkább a középületek elhelyezése, hogy mily nagy fontossággal bír a közegészségre, senki sem tagadhatja, ha ismeri mennyi baj oka a rossz világítás, a szellőzés tökéletlensége.

Sok függ a középületnél annak fekvésétől. Talán nagyon kíváncsi a szélnek? vagy moecaras talajon épült? Homlokzata talán északnak vagy nyugatnak fekszik?

Talán zárt négyszögbe van építve? vagy pavillon-szerű? Házak között, vagy szabad téren van-e építve?

Iskolák építésénél a szemek érdekében kívánatos az, hogy azok szabad téren építesenek, nehogy a szomszéd magas épületek faláról a vakító napfény visszaverődve káprázatot okozzon. Az iskola délkeletnek fekszik.

Az ilyen épület száraz a nélkül, hogy tulságos meleg lenne. Fontosak a szemek érdekében — a terem czélszerű bevilágítása miatt — az ablakok. Mert ha az ablak az épület alsó részében van, nem csak az ablak felett meggyűlt melegebb s könnyebb de büzös levegő stagnál. — de a terem megvilágítására anynyira szükséges közvetlen felülről jövő fénysugarak is csak közvetve — visszaverődés útján — juthatnak be más tárgyakról. Hogy pedig a közvetett és közvetlenség között mily nagy a különbség, mindenki megérti és tudja.

Az ablakok tehát a fent említett okok miatt a terem boltozatáig legyenek kivágva, de alólól is kell hogy elérhető legyenek s így alakjuk: keskeny de magas. —

A szemekre nézve sok függ az iskola padok elhelyezésétől. Nem mindegy az, honnét kapja az iskolában félnapokat töltő a világosságot. A világosság az iskolába munkálkodónál balról felülről essék, így káprázatot nem okoz és a helyes megvilágítása a tárgynak elvan érve. — A terem estveli megvilágítására nem alkalmas a gázlámpa, mert folytonosan lobog. fényszóródást s a látóképesség tompulását idézi elő. A petroleum láng egyenletes — sokkal jobb. — A görnyedt testtartást azt hiszem, az ismert svéd padalokok megszüntetik. Figyelni kell a testtartásra azért, mert írás olvasásnál a mellő nyakrész összehajlítottván, a fejben, következőleg a szemben is vérpangás, vérbőség és ebből sokféle szem-bántalom támadhat.

A tankönyvek betűi ritkán nyomottak legyenek, mert a szem az egyes betűk között lévő üres terekben mintegy pihenést talál.

Estve tanácsosabb írással mint olvasással foglalkozni, mert az írásnál a szem fáradása esetén a kombinációnak adunk tág tért, — míg az olvasásnál a szemet és az elmét is inkább foglalkoztatjuk s kifárasztjuk. Legjobb olvasásnál a világító forrást, — lámpát vagy gyertyát — a fő magasságra állítani be úgy, hogy a fénysugarak a megvilágítandó olvasmányra balról hátulról essenek be.

A szemernyők határozottan rosszak, mert a szemnek káprázatot okoznak.

Czélszerű a sétálva olvasás, mert ezáltal a fej és így a szembeni vérpangások kívánnak kerülve. Különösen a rövidlátóknál ajánlatos, ha azok álló íróasztalok mellett dolgoznak.

Általában kívánatosnak tarthatjuk, hogy különösen a fénytörési rend-ellenességeken alapuló és az évek során — a látóképesség rovására — folyton nagyobbodó rövidlátás és túllátás fejlődésének megakadályozása végett

tatlannak ítéljük, miért is saját jókedvök megörzése végett nem foglalkoznak többé Buslaky Andorné ő nagyságával s még kevésbé iparkodnak őt társalgásukba vonni, hanem kiki azon igyekszik, hogy lehetőleg a legjobban érezze magát.

Ellenben a társaság lelke, gyújtója az összegyűlt vendégek általános véleménye szerint Buslaky Andor ur volt.

Ily szeretetreméltó tulajdonság mellett valóban nem lett volna illő a társasággal szemben Buslaky Andor urtól az, ha a tisztelt társaságot meg nem hívja házához hasonló estélyre, barátságos összejövetelre.

Ily képtelenség azonban Buslaky Andor urról egyáltalán fel sem tehető, a mint azt a vacsora közben azonnal be is bizonyítja, a mikor egy igen talpraesett s valóban minden ízében sikerült toasztban az egész tisztelt társaságot meghívta egy ily hasonló estélyre.

Midőn az estélynek vége lőn, s midőn Buslaky Andor ur és Buslaky Andorné ő nagysága az éj késő óráiban haza hajtottak, s midőn végre Buslaky Andor ur és Buslaky Andorné ő nagysága szobáikba léptek, vagyis midőn már mindketten otthon voltak, Buslaky Andorné ő nagysága hihetetlen visszaemlékezve Buslaky Andor urnak az estélyen elmondott toasztjára véghetetlen pikáns és szuró hangon a következőket mondá Buslaky Andor urnak:

— Ön igen vig és szeretetreméltó volt az egész estély alatt, uram. De hát persze ön nem gondol senkivel, csak önmagával; ön nem látta vagy nem akarta látni szomorúsá-

az jó korán már az elemi iskolákban is észrevétessék s tova fejlődésének okzerű intézkedéssel eleje vétessek, hogy ne legyen a hazának — még sok tenni valójában — kettős nemzetgazdasági vesztesége, t. i. sok nem keresője és sok fogyasztója.

Dr. Löcherer Tamás.

Budapesti croquis a fenséges nász-ünnepélyről.

1881. ápr. végén.

Motto: Quid boni potest venire ex Vienna?

(Mankaterhes főváros. A szomszéd raffineriája szintelen üvögen. Dícsőséges nagy uraink és az ifjú király szíve. Az udvar fogadása „Fenn az ernyő nincsen kas”-módon. A Venzelskinder és népünk. Diszfosztott dísz előadások. A premier ebédek. A műsarnok. Zichy és Makart. Deus ex machina.)

Mi most szörnyű pogány mód zajos életet élünk. Családi tűzhelyeknél, klubban, kávéházban szóval mindenütt üz, üldöz, gyötör, kinez az izgatottság kaján szelleme. A hírlapok hasábnyi referádákat hoznak egy jövőendő ünnepéről, az utcákat tatarozzák, toldozzák-foldozzák, a söprő felkent hősei egy hónapos már szinte otthonossá vált szemétnak adják ki az utlevelet, szörvén iszonyu port az adózó közönség szemébe és a husvét kölni vizénél egészen mátra emlékeztető illatokat — orrába. Mindez oly szokatlan dolog, a mi Londonunkban, hogy az újság ingerével hat loyális idegeinkre. „Mi ez, mi az, bámulva kérded, várj 3 hétig s megérted.”

Ha Tóth Kálmán profétái szelleme már évek előtt meg nem irta volna, hogy „A király házassodik”, biz Isten most el nem árult volna e titkot, mert végre is az én fejem fog fájni, ha mindent előre megírok, s azutánra mitsem hagyok. De kötelességem helyre igazítani az előbbi állítást, mert nem a király, hanem a fia, a trón örököse házassodik.

A lajthántuli sógorok már most kezdik az ünnepiességeket, hódolatuknak kifejezést adni és mellékesen az összeszódított garsait — zsebre rakni. A német örökösön számítt. Nem régiben szörnyen megneheztelt „gutgesint weaner” szívők, mikor nesztét vették, hogy a királyi azon vakmerő tette, csak gondolatra, vetemedett, hogy a nászgyűlés való szalmának 3 szálát külföldön rendelte meg. És Jericho falait megrázkódó jere-miádokban tört ki a megsértett nemzet nyugója a Presseben, hát nincse-e a Kaiserstadban elég szalma? Szegény uralkodó, mi telhetett tőle, nagyot ütött... de hogy, elrebegette hetszer a mea culpát és visszavonta párisi megrendeléseit.

A napoleonidáknak az volt a hibájuk, hogy semmitsem tanultak és felejtettek, a habsburgok ellenben gyorsan — felejtének. Vagy Bécsnek ez az alávaló grajzleroskodása, hogy ő nem ünnepel, ha a trónörökös csak egy fillért is kiad idegen gyártmányu iparcikkekre, azt érdemelte, hogy az ünnep oroszlanrészre az öreg Burg falai közt folyjon le.

De hiszen ők nagylelkűek, önzetlenek. Brutus derék, becsületes ember. Nekünk is dobtak egy kicsit: a farkát, már pedig a magyar szerint is a végén csattan az ostor. Elmerengtem azon a bécsi programmon, mely újságpapíron is becsületesen kitesz öt annyit, mint „hón szerett kedves Magyarországnak” fővárosát, azután rá gondoltam a dualismusra,

gomat, ön nem gondolt azzal, hogy mennyire rosszul érzem magam a társaságban; ön csak saját mulatságára gondolt, s fogadni mernék, hogy ön még csak azon óhajomnak sem tett volna eleget, hogy menjünk haza, mielőtt a vacsorához ülnénk. Nem uram, én nem szoltam önnek e tárgyban semmit, de leolvashatta volna arczomról, hogy mennyire vágyom hazamenni, s ön még csak e nyilvánvaló gondolatot sem találta ki! Sőt ellenkezőleg, ön a helyett a társaság lelke, gyújtója iparkodott lenni, mitsem törődve az én unalmammal és ásitásaimmal! Jól van, uram, mindehez semmi közöm. Hanem az estély alatt elmondott toasztjához, illetve annak egy pontjához igen is van szavam. Ön toasztjában igen is nagyon hangsúlyozta azt, hogy a jövő alkalomról a tisztelt társaságot saját házában egy ily barátságos összejövetelre szivesen látja. E pontra nézve vagyis annak egy kifejezésére nézve nekem is van beleszólamom, ha úgy tetszik. Talán sokkal jobban s az igazsághoz méltóbban hangzott volna így: házaikba, mert ne feledje uram, hogy ez a mi házunk, vagy... (és itt Buslaky Andorné ő nagysága arca igen rémitő volt) vagy... ha önnek is úgy tetszik az én házam.

Hogy e hosszú s bizonyos szünetekkel elmondott kukli prédikációt hallotta-e Buslaky Andor ur, nem tudjuk, mivel az utolsó szavak után Buslaky Andorné ő nagysága Buslaky Andor urnak már csak szelíd hortyogását hallhatta.

hatnók el bizonyos indiskréció nélkül, miért is arról hallgatunk.

*

Azt azonban az igazság kedvéért kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a fentebb leírt s ahhoz hasonló jelenetek nem éppen ritkán ismétlődtek és megújultak, a midőn Buslaky Andorné ő nagysága mindannyiszor bizonyos keserű és felhevült érzéssel gondolt azon boldog órákra, a mikor még Buslaky Andor ur oly szeretetreméltóan és szerelmétől annyira elragadtatva mondta Buslaky Andorné ő nagyságának azt, hogy: kedves angyalom!

*

De hát a mi egyszer elmúlt, az soha többé vissza nem jön.

Volt, nincsen.

Buslaky Andorné ő nagysága is, fájdalom nagyon sokszor tapasztalta, hogy mi sem oly kérlelhetlen, mint az idő.

*

Az idő meghozza örömeinket, boldogságunkat, majd elszigeteltséget, elhagyatottságot hoz életünkbe, azután örömtelen és sokszor kínos érzéseket kelt szívünkben, mindezt érezzük és látjuk, s az idő mindezek felett oly közönynyel megy tovább és tovább s éppen oly közönynyel, hidegen és kérlelhetlenül suhan el sirunk felett is.

Az ember igazán oly parányi a végtelenséggel szemben, hogy annak gondolatától is csaknem megsemmisül velünk együtt minden.

*

paritásra vagy personalunióra, vagy hogy a manóba keresztelték azt a rózsaláncot, mely összefűz bennünket azzal a szedte-vedte, gyűlevész, nyelvtelen-hazátlan népségből összegyurt Ausztriával. Hej nagy igazat zeng a nóta, hogy

„Ne higgy öcsém a németnek
Akárhogyan hitegetnek.
Ha adnak olyan levelet
Mint a kerek köpenyed.

S nyomnak oly peccsétet rája
Mint kalapod karimája,
Mert ez tőlük nem nagy virtus
Verje meg a Jézus Krisztus.”

De ez ellen hiába zúgolódunk. Minden nemzetnek olyan a sorsa, a milyet érdemel. A mi korifeusaink éjjel-nappal készek a talpnyalásra, elmennek ők kommandószóra Bécsbe is tisztelegni, tédet hajtani. Ők mindenbe beletörődnek, csak egy nyájas pillantás legyen a Judás-bér onnan túlról. . . . Osztrák-magyar szívök olyan bő, hogy abban minden scrupulus nélkül megér az a közös nemzeti szín és sárga-fekete hazaszeretet.

Csak egy szóra, de férfias, erőfeszítő szóra lett volna szükség ott a székvárosban (merta mienk csak Provinztadt) és meg lett volna mentve a nemzet ősi becsülete. Hisz oly könnyű és haladatos az ifjú király szívét idomítani a hon érdekei szerint, kivált ha ez oly fogékony . . .

Nem rég, talán 1872-ben ment végbe jövődök uralkodónk formászerű vizsgálata hazai történelmünkől Horváth Mihály, Toldy Ferenc és Rónay Jácint (mestere) jelenlétében, és a még csak serdülő ifjú oly hévvel, lelkesedéssel és szakismerettel beszélt Nagy Lajos, Hunyady János, Mátyás király, Lótharingiai Károly és Savoyai Eugen hőstetteiről, hogy az öreg jó Toldy örömkönybe lábbadt szemmel beszélte mindenkinek, mily derék „magyar” király válik az ifjúból. . .

Az ifjú király immár férfiú lett. Nőt keresett, mivel népeinek boldogítására szövetkezék, égi angyalt, ki méltó legyen koronáikra. Keresett és talált. Talált ott, hol sanyargatott hazánkat imádvá szeretik, talált testet nemzetünk testéből, vért, nemzetünk véréből. Ennyi a magas, a lélekemelő. A mi ezután jön, azt szeretném elhallgatni, mert nagy, végtelen rovása lesz ez a nemzet sorsát intező uraknak, a miért malomköcsülyai fog reá nehezni a felelősség lelkiismeretökre, ha lehet még erről beszélni.

Megüljük a hét országra szóló lakodalmi ünnepet; falrengető „Götterhalte”-val fogadjuk a mátkapárt; küldünk üdvözlő, kikent-kifent bajszú, csontgalléros, a ronda föld porráig hajlongó deputatiót; 200 ártatlan kis leány szór virágot a kocsai boldog kerekei alá összegázolva végett: udvaronez poeták szellemi szikrák összes készletét elhozzák tömjénnek; alkalmi eszű-mászó szónokok uritőknagságu verejtékesöppeket izzadnak a csillogóbbnál-csillogóbb rigmusok összehordozásának fáradságos munkájában. Quid tunc? Az országos eszmé-izom után megereszti a honfitörök borral simított szilipjein a toasztok árját és lesz szó, szó, szó. De hát mindezek után? Ezután felrakják a tulipántos ládát, igaz, hisz ez Bécsben maradt, azt se mondja az ifjú mézespár, hogy befellegzett. . . . a boldogság kéjébe merülve meg sem áll addig, míg az operenziás tengeren túl nincs, ott valahol Prágában vagy éppen Csaszlauban. . .

És ez a mi matadourjaink hibája, bűne. Csak föl kellett volna világosítani, hogy a magyar is tud loyális lenni, még pedig külföldön mint Veneciesek hosszú-ujjú és zeneművész fia. Példa reá a pozsonyi „Moriá-mur”!

Ott állott a várlak „pusztán”, „ridegen” és Buda sziklás domboldalak. s a fejedelem kerülte mert rossz idők jártak felettünk; de most már újra szép, a palota márvány tornáca csillogó; a park tarka gyepszőnyege, ezer színű virágpompája megint azt suttogja: „Király asszony kerti virult virult jálmalra”.

Igenis az őszinte szó lett volna a legméltóbb loyális fel és lefelé. Ez a nyilatkozat nem termett volna tán Sz. István-rend záport, de Sz. István emléket nem becselteni meg. Szépnek szép az a hyper loyális, de nem lehet vele jóllakni. Nem az ezeregy-éj fényében ragyogó vakító gyémánt, rubin és opál teszi becsessé a főváros ajándékát, még kevésbé az hogy 48 ezer 5 szaz 37 forint és 49 1/2 krajczárba kerül, s bár igen szívesen adott ajándék (honni tolt, qui maly pense) de ha a tulboldog házaspár meggondolja, mennyi véres verejték árán szerzett, executor kifacsarta keserves adókráczár van az összegben és hány száza a legmagyarabb fajnak néz most kétségbeesve az őrjöngő Tisza ár-vize-fődté természetére, mondom ha mindezen nyomort elképzel, megcsik rajta nemes szíve, s bizony-bizony neheztelés nélkül lemondandó ily nagy áldozatról.

Az is benne van a programmban, hogy színházaink (tán a nemzet is) diszeladást rendeznek: a nemzetben „Csongor és Tünde”, Vörösmartynak örökszép alkotása, a népszínházban Rákosi ad hoc irta prolog és „Ilka vagy tündérak Magyarhonban” Igen termé-

zetes, hogy uri gálában kell megjelenni, erre pedig csak a frakk bir igényével. Annál, hogy annak a türelmes misera plebsnek is jó volna már valahára egy jó estét szerezni, kisebb gondjuk is nagyobb a tisztes honatyáknak. Denique másképen szokott volt ez lenni Párisban Napoleon-nappán, midőn a nép díjtalanul mehetett bármely színházba. Így keletkezett az emlékezetes quen végtelen sora a várakozóknak a színház bejárata előtt, kik megnyitás alkalmával mégis példás rendben: gensemarschban vonultak be. Hjah mi csak a rosszat tanuljuk el Páristól, de ezt azután cultiváljuk.

Nunc venio ad fortissimum: a két vig-adó ünnepélyhez. A Vigadóban polgári bál, a másik vig-adónál, a „jókedvű adakozónál” estebéd lesz. Ez utóbbit hírből maga a miniszterelnök is tamáskodott eleinte, de azoknak a gonosz hírlapíróknak a nyelve még ökör alá is borjut tehet, s addig-addig kürtölték, míg ő maga is elhitte.

Bár szerette volna ezt az ebédet vagy mit a nagybőjtben adni, de hát a menyegzőt nem lehetett már visszatolni. Különben Tisza Kálmán nem azért Magyarhon Beaconsfieldje (ha nem oly nagy, csak azért van, mert még él) hogy haszontalan pénzkérdés őt zavarba hozza. Ha tudott áldozni a hallámsírba temetett Szegedieknek 200, szóval kétszáz rövid, monda kurtá szivarokat, miért ne vendéghetné meg ő excellentiája a „karokat és rendeket.” Egyébiránt ha szerény financiaiális tanácsomra hajolni akarna, ajánlanám, hogy Bécsből rendeljen meg nem fogyasztási adósított kávét és czukrot, a terézvárosi jebuzeus választóitól vegye meg a husvétről maradt maczesz-törmeleket. Ez eredeti új, sensationális és mindennekefelett jutányos.

Ha valaki kedves olvasónóm v. olvasóim közül rászánja magát e látványosságok meg szemlélése végett felrándulni, ne feledje utba ejteni a műsarnokot is. A gazdag tavaszi tárlat — honi és idegen festők műveiből egyaránt — méltó figyelmükre. Sajnos, hogy nagy képirónk Zichy Mihály nem itt állította ki új remekművét: „A syrén dalát” (Das Lied der Syrene). Mint szavahiheő kritikuskok állítják közeledik conceptiójában Makart-hoz. A esábitó és zsákmányt kapott syrénben épügy keresi az érzékiséget, mint Makart, midőn V. Károly Antwerpenbe való bevonulását eseteli, hol a hölgyek oly itatós papír átlátszóságu costümben, vagy egészen e nélkül fogadják, mint a Nanaé. Hasonló genreban van nyélbe ütve legujabb képe is a Künstler hausban, mely „fürdő nőket” ábrázol. A festmény határához és értékességéhez a művész csodával határos zsenialitásban, correct színezésén kívül mindenestre hozzá járul az is, hogy alakjai, tán egyet kivéve, mindnyájan meztitűb vannak, természetesen Makart-érelében egészen — nyakig.

Levelemet kénytelen vagyok zárni, mert a szomszédból egy erős durranás rözött fel. Nem vagyok sem babonás sem ideges, de egy ily durranás az éjnél is, mely reám borul, sötétebb gondolatokat támaszt bennem. Ki tudná megmondani, ki az a szerencsétlen, ki így küldi ki nyomorult porhüvelyét ez árnyék világából. Majd meg tudjuk holnap.

Lefkóvics Lajos.

Hírek és vegyesek.

Czékus István a tiszai ágostai hitv. egyházkerület szuperintendense f. é. június hó 12—25-éig egyházi látogatást tart a rimaszombati, oszgyani, pongyeloki, eszerencsényi, pokorvári, ráhői és sziklói egyházakban, valamint a rimaszombati prot. gymnasiumban. Főpásztori díszes állásához mért ünnepélyes fogadtatására nézve úgy a kishonti ev. eszeresség mint a rimaszombati ev. egyház részéről a program, mint halljuk, már megállapított. Annak idejében közölni fogjuk.

Az országos nőparkiállítás iránti érdeklődés hova-tovább nagyobb körben terjed. A kézimunka-bejelentetté tanulóik munkáinak elküldését: a megleghgyi, válykői, rimabrézói, szelezi, klenőzi és nyustyai, eddig összesen 22 iskola tanítói. Az iparszerűleg és keresetforrással szolgáló, valamint a háziiparekkek beküldésére is jelentkezett már több kiállító. A rozsnyói, dobsinai és jolsvai nőegyletek a rimaszombati kezdeményező egylet felhívása folytán nagy buzgalmat fejtenek ki ezen hazafias vállalat biztosítására. Így remélhető, hogy megyénk nőközönségéhez méltó, annak munkásságát híven feltüntető kiállítással lépünk ki az ország színe elé.

A gömörmezei gazdasági egylet választmánya f. hó 28-án Tornallyán tartotta első ülését. A tanácskozás tárgyat bekapte az ez évi május hó végéig Rimaszombatan tartandó közgyűlés elé terjesztendő munkaprogram megállapítása, s főkép a minden körjegyzőség területén tervezett gazdakörök szervezése. — Ezeket legközelebb ismertetjük meg t. olvasóinkkal. Nagyon ohajtnuk, hogy a szervezkedés meddő stadiumából a sikeres alkotás terére lépjen s a mezőgazdaság minden ágát viszonyainkhoz képest fejlessze.

— **Rácz János** zenekarával kedden buszúzóul zeneestélyt adott. (A plakátokon „concert”-et olvastunk ökölnyi betűkkel!) A belépti díjat 1 fitra szabta! Sokaljuk. Igaz, hogy a táncmulatság kedvéért lett felszókotve a rendes ár, de ha kedvelt zenekarunk primása rimaszombatinak vallja magát: akkor nyújtson módot és alkalmat arra, hogy a polgárság és kevésbé tehetősök is élvezhessék játékát, akik nem sajnálnák tőle az utravalót, — annyival is inkább, mert ez idén a közterén nem játszhatott. A forintos belépti díjnak az az eredménye lett, hogy a költség alig fedeztetett az összes bevételből: 30 frtból.

— **Rácz, József** főherczeg másodszori meghívására utazott el a Margitszigetre, hol a nyári évad végéig marad. Hallani fogunk róla.

— **A megyei orvosok és gyógyszerészek tavaszi gyűlése** május hó 2-án délután 2 órakor fog megtartatni Rimaszombatan. Kiváncos, hogy városunk polgársága ezen egylet tagjait nagyobb figyelemmel reszesítse mint eddig, midőn a köztisztvisletben álló Dr. Marikovszky G. 50 éves jubileumán is alig volt képviselve azon osztály, mely közhasznu működésének legtöbbet köszönhet. Nem tudjuk, kin mult, de megtörtént.

— **Sajó Gömörön** Bogár Lajos buzgó tanító kezdeményezése folytán és vezérlete alatt régebben virágzó dalárda alakult, mely jövedelme egy részét kisdodovadai alapnak szánta. Ezen alap Szentiványi Miklós, helybeli földbirtokos ur is 200 forintnyi adománnyal járulván hozzá, már a 400 frtot meghaladja, úgy hogy kamatjából a legközelebbi aratás idejére egy nyári kisdodovoda felállítását tervezik. Hasonló törekvésekről gyakrabban ohajtanánk megemlékezni más községekből is. Tudunkkal a megyei közigazgatási bizottság valamint a tanítóegylet felhívása és buzdítása daczára eddig csak a kis Pálfalván történt e tekintetben kísérlet, holott minden községnek lenne módjában az aratás idején többnyire magukra hagyott 2—6 éves gyermekek felügyeletére egy arra alkalmas asszonyt megfogadni s ez által sok bajt, kárt sőt szerencsétlenséget megelőzni.

— **A rimamurányi vasgyár telap** létező 580 bányarészejgye már a legközelebbi napokban csekély kivétellel be lesz váltva, úgy hogy az új tulajdonos a közgyűlést május hó első napjaiban fogja Rimabrézón megtartatni. E rendkívüli közgyűlésen el fogják határozni a gyártelep részvénytőkéjének felemelést és átváltoztatását részvénytársasággá. Az új részvényeket csak ősszel fogják a piacra hozni. Az üzletben a bécsi bankegyesület, az osztr. tartományi bank és a magy. országos bank részesednek.

Almásy Miklós zongoraművész mult hó 25-én vett búcsut városunktól. A búcsuzásnál kijelentette, hogy alkalom adtával újból meg fogja látogatni Rimaszombatot, hol olyannyira igyekeztek kellemessé tenni rövid idejét. Örömmel fogadjuk bármikor!

— **Mezey János**, daltársulati igazgató két hét alatt 3 dalestélyt tarthatva: társulátával szerdán hagyta el városunkat. Mintha ellene esküdtek volna — a viszonyok, körülmények úgy találkoztak össze, hogy, valahányszor előadást hirdetett: azon estére mindig akadt valami, ami a közönséget a látogatástól visszatartotta. A pártfogást kiérdemelte volna jobb időkben, élvezetes előadásai és sikeres működése által.

— **A magyar ipar emelése érdekében.** Föld-, ipar- és kereskedelmi minisztérium, valamint a pénzügyminisztérium között tárgyalások folytak, egy oly törvényjavaslat elkészítése tárgyában, mely szerint az unjonan alakítandó ipartelepök 10—15 évre adóleengedés kedvezményében részesülnének. Mint most iparos-körökben hírlík, a törvényjavaslat már tényleg szövegeztetett is, és a kormány minden áron arra fog törekedni, hogy az általa benyújtandó törvényjavaslat még a jelenleg ülésező országgyűlés által letárgyalassék. Illetékes miniszteri közeg odanyilatkozott volna iparos körökben, hogy a kormány ebbeli célzatának eszközölhetése annyival valószínűbb, minthogy a kormány bizton számíthat arra, miszerint a képviselőház ezen törvényjavaslatlaltal szemben, pártkülönbség nélkül egyforma készséggel és jóakarattal fog viseltetni.

— **Ki lopta el az arany órát?** Az itt tartózkodó dalcarnoki igazgató nejének 140 frt értékű arany órája és láncza előadás alatt elveszett az öltöző szobából, a hol egy női tagon s egy kereskedő-gyakornokon kívül más nem volt. A gyanu a gyakornokra esett. A rendőrség nyomozott napokon át — sikertelenül. Még Feleden is történtek sürgönyözés után nyomozások, kutatások, a hová az egyik daltársulati primadonna fővárosba utazó társnőjét kísérte. Mind hiába. — Az óra lánczcal együtt mégis kikerült (előbb ugyan lábat kapott Feledig.) Hogyan? Ki lopta el? A nevezett nő-személy későn visszajöven Feledből: az igazgató által határozott vallomástételre szözlítatott fel. Csomagja és mindene megmozdított, kivéve egy tokba zárt napernyőt, a honnan később az eltulajdonított jószágok — az-életben és színpadon egyiránt ügyes direktor eselvetései, időt, módot nyújtó czélzatos szavai által egy, az igazgatóné ágyván fekvő

rubadarabba vándorolnak, a magabátért bűnös jószántából. . . A tolvaj tehát házi, a társulat egyik nő-tagja, P. I. nagysám volt.

— **Gyilkosság a lakadalmon.** Guszonán egy cigány pár esküvőjén (hétfőn) összekapott két dade, szóról-szóra, majd szitokra majd karóra. . . . az egyik dühében kést vett elő s ellenfelébe szúrta és pedig oly erősen, hogy azonnal meghalt. A pedános jelentést küldött rögtön a járási szbirónak, ki a z u t á n (?) fel is bontatta a szerencsétlent. — Az orvos látélet szerint a szív ketté volt vágva. A gyikost bekísérték.

— **Befásítás.** Tudva levő dolog, hogy az utak mentében álló fasorok nem csak kellemes benyomást tesznek az utazókra, de a különféle haszon mellett nyáron megóvnak a hőségtől, hiszen pedig, midőn a hó egyenlővé teszi az utat az árokkal és mezőséggel, utmutatókul is szolgálnak s nem egy szerencsétlen feldűlést és eltévedést akadályoznak meg. Az utak befásítása tekintetében a szomszéd Tornamegye jó példával jár elő, a meny nyíben utai mind be vannak fásítva. Kövessük példáját s fásítsunk!

— **Jutalmak.** A magyar nyelv tanításában a legnagyobb sikert felmutatott néptanítók jutalmazására a kormány által kitűzött 100 és 50 frtos jutalmakból a közg. bizottság ajánlata folytán megyénkben az első díjat Ertl Heribert nándorvölgyi gyárközségi, a másodikat Szlopovszky Péter kokovai tanítók nyerték el.

— **Trónörökös** esküvője alkalmával a magyarországi vasutak 50 százaléknyi árleengedésben reszesítik mindazon vidékieket, kik az ünnepélyekben részt venni ohajtanak. Az árleengedés módozatait a vasúttársulatok legközelebb fogják közzétetni.

Az új védőtörvény, mely legközelebb jogerőre emelkedik, a tényleges szolgálati idő leszállítása tárgyában, hir szerint következő rendkívüli fontos határozatot fogja tartalmazni: beföldiek, kik a népisikolákat látogatták és a hadköteles korba lépésük alkalmával kimutatni képesek azt, hogy írni és olvasni tudnak, továbbá lövészek és tornászok, kik letett vizsgálatlalt képesek a lövészetben és tornaszatban való képességüket kimutatni, békében, már a tényleges szolgálatba léptők napjától számítandó két év után becsátandók szabadságra és helyezendők a tartalékba.

Tornamegye monographiájának megírására ezen megye közönségének az e czéltól megkeresett magyar történelmi társulat Findura Imré, városunk monographiájának író-ját ajánlotta.

— **A szepesmegyei bányáipar** pang. A mult év folyamán a bányaművelésnél ujolag nagy hanyatlás tapasztalható: különösen a vasipar pangása következtében a lakosság nagy része keresethiányban szenved s kénytelen résztint Salgó-Tarjánban, résztint Petrozsenyiban munkát keresni. Ily körülmények közt, és különösen, ha a bánya és vasipar új életre nem ébred, a szepesmegyei bányamunkások kényszerítve lesznek végleg kivándorolni. Ezen nemzetgazdaszatiilag nagyfontosságú bajon az által lehetne segíteni, ha a Szomolnok vidékéről leginkább kincstári bányákból évenként külföldre fuvaroztatni szokott több százezer mázsa kén-kovand a megyében dolgoztatnék fel. Ez irányban a megye közgigazgatási bizottsága már megtette indokolt felterjesztését a kormányhoz.

— **Az új csödtörvény**, melynek intézkedései oly nagy horderejűek üzleti életünkre nézve, s mely hivatva lesz megszüntetni ama zilált és nehezkés viszonyokat, melyek a csödtől jelenleg jellemzik, igen practikus és kényelmes zsebkidásban jelent meg. Kényelmes, a mennyiben hajlékonyan vászonba van kötve s így a zsebben nem alkalmatlan, practikus pedig, mert „jegyzetszélű” s így elég üres hely van hagyva minden oldalon netáni jegyzeteknek. A kiadók: Tettöy Nándor és társa Budapestén két év előtt tették meg a kísérletet a büntető törvénnyel, kiadva azt ily jegyzőkönyv alakban. Hogy a jogász-közönség mennyire megkedvelte azt, kitűnik abból, hogy a büntető törvény már 5 kiadásban jelent meg s most a csödtörvény is o kiállításban lát napvilágot. A esinok könyv ára köte 88 kr. — Ugyancsak „Tettöy Nándor és társa”-nál jelent meg Madách Aladártól a „Szerlem könyve” szerzőjétől „Hangok a pusztán” cz. költemény-füzet. Ára 1 frt.

— **Megjelent** Szekey Oszkár szatirikus műve: „Rejtelmes édes”. Amolyan kiesi korrajzoló társadalmi tanulmány, mely a jelenkori magyar társadalom erkölcsi fonákságait élénk, pikáns alakban rajzolja. Ára 2 frt. Kiadja Bartalics Imre Budapestén.

Széchenyi Béla keleti utazásáról Kreitner Gusztáv egy német művet írt, mely most jelent meg magyarul a Révay testvérek derék könyvkiadó czég kiadásában. A mű a „Világhírű utazások könyvtára” czimű vállalat első munkájaul jelenik meg füzetekben; minden két hetben egy 30 kros füzet. Az elsőből itélve, mely az utazásnak a suezí csatornán s a veres tengeren tett részét foglalja magában — a mű vonzóan van írva s szép képekkel díszítve, csak a fordítás nem eléggé gyáros.

Rövid hírek: „Szabad gondolkozók egylete” alakult meg Frankfurtban. — Tízezer híres ember életrajzát állította össze Vapereau nevű író Párisban. — Oroszországban megindult a zsidóhajsza. — Benedek tábornagy, egykor Magyarország kormányzója meghalt. — Egy híres amerikai a börtönben kiválotta, hogy 60000 (talni) doktori diplomát adott el. — London utcáin már pápaszemek lovak is láthatók. — Kassa város üdvözlő feliratot fog átnyújtani a királyfinak, esküvéje alkalmával. — Szekeres Ferencz tati szerkesztő a vidéki magyar lapirodalom jelen állásának megírását, illetve összeállítását tervezi. — A népnevelési-egyletek kérdését erősen szelöztetik Franeziaországban. — A rimaszombati kisdudóv szervezése s új épületének felállítása még ez évben várható.

CSARNOK.

Csókos Julesa.

Írta: Vidonyi József.
(Folytatás.)

A vér bugyogása megszűnt, kínos nyögései is enyhültek.

Hát most mit tegyek? hová vigyem? kihez forduljak vele? Haza viszem az édes anyjának.

Lassan felemeltem, a fejét a vállamra fektettem, így hoztam be a faluba. Hanem nehéz volt ám! A falu végén az Isten hozta előmbre a doktor urat, a többit mondja el a tekintetes ur, én többet nem tudok.

— Mit gondolsz Józsi, ki itt a gyilkos?
— A kegyelmes Isten annak a megmondhatója, én nem.

— Mégis, mit találtál Janesi körül?
— Semmit, bíró uram, pedig kerestem eleget. Én csak az a mondó vagyok, hogy itt gyilkossági merénylettel állunk szemben. — Nem láttál senkit.

— Senkit; egy árva lelket sem. Mégis, én azt gondolom, ha ma emelte volna maga ellen a kezét, mégis megtaláltam volna a gyilkos eszközt, de én hit mellett állítom, hogy nem találtam semmit.

Különös... megfoghatatlan! Ki lehet itt a bűnös?

— Ki lehet itt a bűnös, kérdé kigyelmed, bíró uram, szólt közbe az özvegy, hát tessék megkérdezni Örmös Pistát.

— Az én fiamat?

— Igen, a kigyelmed fiát Pistát.

Örmös Gábor elgondolkodott... hát hogy ha az özvegynek igaza van, mert hiszen Janesi és Pista egy szép lányt szerettek, Csókos Julesát.

— Jó asszony, szólt nyájasan Örmös Gábor, honnan ered e gyanud, hogy Pista, az én fiam a gyilkos?

— Honnan...? hát hiszen tudja az egész falu, hogy Csókos Julesa volt az én fiam szeretője. Most is szereti őt, ha meg is hal, érte fog meghalni. Azt is tudja az egész falu, hogy Pista, a kigyelmed fia, elszerezte Csókos Julesát, de azt senki sem tudja hogy miért, csak én. Én tudom, csak úgy no... azután ott hagyja, hervadjon el, mint az ideje előtt leszakajtott gyümölcs. Nem lehet ott jó vég, a hol két legény szeret egy lányt, egy

módos, és egy szegény szolgálégény, ott az egyiknek elkell pusztulnia akárhogy.

Örmös Gábor kiadta a parancsot, mondván: menjetek és hozzátok el Örmös Pistát, ha ellenszegül kössétek gúzsba, verjétek vasra. Ha bűnös sujtja a törvény, úgy a mint megérdemli.

Erre a határozott hangra az orvos is szemügyre vette azt a kis szürke embert a bíró uramat. Csodálta benne a szép spártai jellemet.

— Helyes öreg! jól van öreg! mondá a doktor.

Örmös Pista néhány perezt mulva megérkezett, de nem volt guzsba kötve, vasra verve, bátran, minden félelem nélkül, férfihez illő határozottsággal lépett édes apja színe elé.

— Hivattál... itt vagyok... parancsolj velem.

— Nagy vád van ellened, Pista! Csendes Mihályné vádol isten emberek előtt, hogy a fiát, a ki ott kinlódik, te gyilkoltad meg.

— Én...? én ártatlan vagyok!

— Mivel bizonyítod be ártatlanságodat?

— Istennel.

— Jól van. Kérdem: tegnap és ma reggel hol voltál? mert otthon nem voltál annyi bizonyos.

Örmös Pista halálsápadt lett, majd határozott hangon szólt: Csapódon voltam, csak az imént jöttem haza.

— Kivel bizonyított be?

— Becses Imre bíró urammal.

— Minek voltál Csapódon?

— Lányt nézni.

— Verjétek vasra! a többit derítse ki a törvény.

Pista ellen nem szegült; kezére lábára vasat kapott. A mint távozni akartak, Csókos Julesa rohant be a szegényes hajlékba, és Örmös Gábor bíró uram lába elé vetette magát, kétségbe esett hangon könyörgött: ne gyalázza meg saját fiát, az ő kedves szeretőjét, mert ő ártatlan.

— A bűnös én vagyok... én gyilkoltam meg Csendes Janesit.

* * *

Csókos Julesa, a község házában mindent elmondott, és mind azt kész esküvel is megerősíteni. Mi azt már mind tudjuk. Ha hibás valaki — mondván elbeszélésének befejeztével — más nem lehet mint én, mert a helyett, hogy vigasztaltam volna, még jobban elkésé-rittem a lelkét.

Elmondta azt is, hogy előbb őt akarta Janesi meglőni, de mást gondolván — és magára lőtt.

A gyilkos eszköz, — ugymond — ott lesz valahol a bokrok közt, láttam, hogy mikor elesett, eldobta magától.

Kegyelmes isten! Mit miveltem én? Kellett-e ez nekem?

Nem tehetek róla, a szívem meghidegett iránta.

Mikor megszerettem, gyermek voltam még, senki sem figyelmeztetett arra, miszerint a szívben is változik a szeretet. Szép legény volt az igaz, nem tagadom, módosan táncolt, szívem mindég egy nagyott dobant, mikor tánczra hívott. Te vagy az én mindenem, Julesa! — mondván — és oly sebesen forgott velem, hogy majd elestem. Táncz végével szépen visszavitt a lányokhoz, de a szí-

vemre kötötte, hogy ne nézzek senkire, ne, tánczoljak rajta kívül senkivel.

Nem is táncoltam senkivel, megfogadtam a szavát. Hát egyszer ott termett előttem a kigyelmed fia, bíró uram — Pista. Csak egy fordulást tégy velem Julesa — mondván. — No ugy-e úgy volt Pista? Nem tudtam ellentálni: tudja a jóaság Isten mi bajom történt, mintha megbabonázott volna. Nekem úgy tetszett, hogy Pista szebb legény mint Janesi.

E naptól kezdődött az én szerencsétlenségem. Hiányzott mindég valami a szívemből. Janesit ha láttam felém közeledni, féltem tőle, még ha Pistát láttam, szívem hangosabban vert; úgy szerettem volna a nyakába borulni.

Janesi tudta, mi történt velem, mert szomorú lett, de azért mindenkor kedvemben járt.

Pista lett a szeretőm. Janesi oly hirtelen kiesett a szívemből, mintha soha sem lett volna ott a képe aranyos rámában.

Hát még mikor azt mondta Pista, hogy elvesz, hogy senki sem lesz az ő felesége csak én, akkor már azt éreztem, hogy Janesit megutáltam.

— Ha összejöttetek olykor, tett-e Janesi szemrehányást? nem fenyegetett-e valamikor? kérdé a bíró.

— Soha. Még csak szemrehányást sem tett, mert azt hitte, hogy megtérek hozzá.

— Hát te Julesa, hogy bántál vele?

— Hidegen. Mindig azt mondtam neki: nem szeretem már, keressen magának más szeretőt.

Az édes anyja is felkeresett egyszer, az Isten áldja meg érte. Megmondta, ha elhagyom Janesit, szerencsétlen lesz, megöli őt a keserű bubánat. Neki is azt mondtam: már csak Pistának maradok, jobban fogja ő gondomat viselni és meg... mi tőrés tagadás... azt is mondtam: Pistának lesz mit aprítani a tejbe.

Ezen szavaimra elkezdett a Janesi édes anyja sirni, meg is sajnáltam, hogy megbántottam szegénysége miatt.

Pistának ezt mind elmondtam, de ő mindég azt az egyet válaszolta: nem tart már soká, mert elveszlek feleségemnek. No nem úgy volt-e Pista?

— Nem hát!

— Hogy mondd Pista? Kérdé Csókos Julesa halálsápadtan.

— Nem beszélsz igazat.

— Én, Pista? De én nem mondok igazat? Mered még egyszer ismételni a szembem?

— Nem beszélsz igazat, Julesa.

— Hát nem félsz a haragos égtől, hogy meg fog büntetni álnokságodért?

— Már mért félnék? Te nem szeretted Csendes Janesit soha, én nem szerettelek tégedet soha. Ez az egész, ez a tiszta való, a mi ezen felül van, az mind hazugság.

— Hazugság? Pista! Hát te mered ezt mind az én szemembe mondani? Nekem...? a ki odaadtam neked mindenemet... még a becsületedet is...?

— Becsületed...? Hát volt e neked becsületed?

— Volt! de már nincs... te tapostad a sárba... verjen meg érte a kegyelmes Isten! (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemény.

Pályázati hirdetmény.

296. sz. — A vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszéknél elhalálozás folytán üresedésbe jött egy 350 frt évi fizetés- 40 frt lakbér s ruha-illetményével javadalmazott I. osztályu hivatalszolgái állomásra a nmélt. m. k. igazságügyminiszteriumnak f. é. 10826. sz. alatt kelt magas rendelete folytán ezennel pályázat nyitattik, felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, hogy életkorukat, magyar állam területén honpolgári jogosultságukat, testileg alkalmas voltukat, az írás és olvasásbani jártasságukat, nemkülönbön hadkötelezettségi viszonyukat igazoló okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett folyamodványukat az 1873. évi II. t. cz. értelmében folyó év ápril hó 22-től számítandó hat hét alatt hozzám annál inkább benyujtsák, mivel a később érkezettek figyelmen kívül fognak hagyatni.

Rimaszombat, 1881. ápril 19.

Marton Rudolf,
kir. törvényszéki elnök.

Szerkesztői üzenetek.

L. L. Semper idem. Nagyon erős. Nem lehetne a szedők öröme csak az egyik oldalra vagy hasábokra osztva írnia? Kérjük.

Sz. St. Kaptuk. Hű lesz a megszól(l)ásig. Köszöntjük a naposókos hármast bérezt meg a Bódvát!

„Ne csalj meg...” Ne loj!

„Édes a csók” Késérő ez e vers. Olvasa Dóezit?

N. J. Tiszoloz. Semmi zaj, semmi nesz?

Figyelő. A főkapitány ur a hivatolt ügyben még most is „nyomoz”. Várjuk be türelemmel Noé galambját!

V. J. Türelemet kérünk még egy ideig!

Jun. Brut. Bajunk gyűlhet meg mintha az esküszékkel; de azért tán megpróbálkozunk vele.

T. V. Ön az első aki ezt várja tőlünk. Hát az ellen lépünk-e fel e helyen, hogy valakinek tetszik Rimaszombatban fiók Bolond Istókot játszani, s karikatura gyanánt szerkesztőársunk csekélységét tartja leghatalmasabb alaknak? Hát hiszen ez a „fiók” dolga; mi mosolygunk a mosolygókkal.

„Nagyon fáj...” Sajnáljuk, de nem tehetünk róla. Nekünk az fáj legjobban, hogy ily patakparti zöngedelmek elolvasására is kénytelenek vagyunk a drága időt vesztegetni.

A bécsi lottóban ápril 23. kihuzott számok:

83, 14, 41, 53, 43.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

2—3

Eladó udvartelep.

Rimaszombatban a „Három rózsza” utcában, három rendes lakásból álló, udvartelep, szabadkézből eladó; értekezhetni **Institórisz Endre** ügyvéddel Rimaszombatban.

Bor- és szeszárulás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy nálam mindenféle italok **nagyban, azaz 50 literen felül**, az alább jegyzett olesó árakon kaphatók. Ugymint:

1. Legnagyobb foku szesznek literje kerül. 34 krba.
2. Pálinkának literje kerül. 12 krba.
3. Pálinkának „ ”. 14 krba.
3. Ó-bornak „ ”. 14 krba.
4. Uj-bornak „ ”. 16 krba.

Rimaszombat, 1881. ápril 20.

2—3

Gellman Sámuel, kereskedő.

226. sz.
1881.

Hirdetmény.

Rimaszombat város rendezett tanácsa ezennel közhírré teszi, miszerint a rimaszombati kisdudóv intézet tulajdonát képező, Rimaszombatban a főtéren lévő beltelek, a rajta épült 4-ik számú házzal és melléképületekkel a folyó évi május hó 9-ik napjának délutáni 3 órájkor a városháza tanácstermében tartandó nyilvános — árverésen el fog adatni; — a kikiáltási ár 4500 forint — a bántbér pedig 450 forint o. é.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalban megtekinthetők. — Rimaszombat, 1881. ápril hó 19-én.

2—2

Szabó György, polgármester.

„MARGIT” gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatlan gyógyhatásának következménye és szerencsés vegyösszetételének bizonyítéka. Mint unikum különös előismerést vivott ki csekély szabad, de gazdag félig kötött szénsav tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általjában a légző-, emésztő- és húgyszervek hurutos bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetik a t. cz. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni,

Raktár: Rimaszombatban **Kern Adolfnál**.

5—12